

Virheetön oppiminen.

Kyselen Arunilta ruotsin (ja englannin) sanoja. Hän vastaa innokkaasti ja muistaa sanoja yllättävän paljon. Eivätkä ne ole vain sanoja, vaan hän osaa myös rakentaa niistä lauseita ja käyttää niitä kommunikointiin. Miten se on mahdollista kehitysvammaiselle, jolla on - äidin mielestä - lähes olematon päättelykyky ja huono muisti?

Oppiiko Aruni sanat helposti? Ei, hän tarvitsee paljon kertausta. Miten hän suostuu tarpeeksi runsaaseen opiskeluun ja kertaamiseen? Koska se on hänelle palkitsevaa. Hän tietää onnistuvansa. Hän on aina onnistunut.

Kiitos tuosta kuuluu virheettömän oppimisen käsitteen kehittäjille. Vaikka sitä aluksi käytettiin eläinten oppimisessa, on runsaasti tutkimuksia sen soveltumisesta oppimisvaikeuksien, Alzheimerin taudin ja Downin syndrooman yhteydessä. Opin idean Arunin ollessa ihan pieni ja olen käyttänyt sitä jatkuvasti kaikessa oppimisessa.

Jossain on verrattu virheetöntä oppimista tikapuihin. Ajattelen olevan kaksi tapaa auttaa tikkaita nousevaa lasta. Ensimmäinen tapa on itse seistä tikkaiden alapäässä ja työntää tai tukea lapsi alkuun, niin pitkälle että tämä tajuaa nousemisen idean ja ottaa itse askelia. Esimerkiksi kun kyselen ruotsin tekstistä sanoja, osoitan samalla oikeaa sanaa sormella. Aruni tietää onnistuvansa. Kun uskon hänen osaavan jo sanan, osoitan vain riviä, jolla sana sijaitsee, tai äännän vaivihkaa sanan alkuäännettä. Usein teen opiskeltavista ruotsin sanoista sanalappuja suomeksi ja ruotsiksi, jotka Arunin on yhdistettävä. Jos sanat ovat vaikeita, annan sanoja vain pienen määrän kerrallaan ja osa niistä niin helppoja, että yhdistely onnistuu varmasti. Pikkulasten kokosanalukemisessa tikkaiden alapuolella seisominen oli sitä, että minä itse luin ja viitoitin näyttämäni sanat, en vaatinut Arunia tunnistamaan niitä. Vasta kun hän itse halusi yrittää, annoin siihen tilaisuuden.

Toinen tukemisen tapa on odottaa tikapuiden yläpuolella valmiina vetämään lapsi perille. Lapsi saa aloittaa itse, mutta aikuinen seuraa etenemistä ja heti ongelmien vähänkin vilahtaessa estää niiden tapahtumisen. Kokosanalukemisessa tuki voi olla sitä, että vanhempi seuraa viittovan lapsen käsien liikettä, ja jos sanan "poika" kohdalla käsi onkin menossa viittomaan "koira", vanhempi ennättää itse korostuneesti sanomaan ja viittomaan "poika", jolloin lapsi seuraa automaattisesti perässä. Lapsi ei ehdi tuottaa väärää sanaa eikä hänelle kerrota virheestä. Sama toimii myös puhumisen kanssa, kun vain reagoi nopeasti ensimmäisiin suun liikkeisiin ja äännähdyksiin.

Virheetön oppiminen on yksikertaisesti virheiden välttämistä mahdollisimman pitkälle. Jos virhe pääseekin tapahtumaan, sitä ei korosteta ja osoiteta, vaan pyritään sen sijaan vahvistamaan oikeaa ratkaisua. DS:aan liittyy monilla lapsilla vahva taipumus vältellä epäonnistumisia. Heistä monet eivät suostu oppimaan yritys-ja-erehdys –menetelmällä, vaan antavat mieluummin periksi. Myös päättelemällä tapahtuva oppiminen on monille, paitsi kaikkein hyvätaisoisimmille, Down-lapsille

lähes mahdotonta. Riittävä toistaminen sen sijaan tuo tuloksia, kunhan toistot vahvistavat juuri haluttuja yhteyksiä aivoissa. Jotta toistaminen onnistuisi, kokemusten siitä on oltava myönteisiä. Kun lapsi vähitellen oppii, että hän onnistuu oppimisessa, hän haluaa tehdä sitä jatkossakin.